

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M.**, bývajúceho v L., **2/ I.**, bývajúceho vo V., zastúpeného JUDr. P., advokátom so sídlom v H., **3/ L.**, bývajúcej v B., proti žalovaným **1/ Slovenskej republike – Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého 2, **2/ S., a.s.**, so sídlom v H., **o určenie vecí patriacich do dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 17 C 1/2004, o dovolaní žalobcu **2/** proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. septembra 2008, sp. zn. 1 Co 100/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným**1/**, **2/** nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné rozsudkom z 21. marca 2007 č.k. 17 C 1/2004-255 zamietol žalobu, ktorou sa pôvodní žalobcovia (1/ L., ktorá X. zomrela, 2/ M., 3/ I., 4/ L.) domáhali 1/ určenia, že tá časť nehnuteľnosti v katastrálnom území V., vedenej v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. vo výmere, ktorej zodpovedá podľa stavu zisteného znalcom časť, ktorá korešponduje s pozemno-knižnou parcelou č. X. zapísanou v pozemno-knižnej vložke č. X. pre katastrálne územie V., patrí do dedičstva po I., zomrelému X., naposledy bývajúcemu vo V., 2/ určenia, že peňažné plnenie, na ktoré bude žalovaný 1/ zaviazaný titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Okresného úradu, odboru katastrálneho, vo V. tým, že pri obnove právnych vzťahov nebol I. zapísaný do katastra nehnuteľností ako vlastník parcely č. X., patrí do dedičstva po I., zomrelému X., naposledy bývajúcemu vo V.. Žalobcov 1/ až 4/ spoločne a nerozdielne zaviazal nahradiť

štátu trovy konania a žalovaným 1/, 2/ náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol tak po zistení, že právny predchodca žalobcov a nebohého I. E. spornú parcelu č. X. odpredal v roku 1942 J. s manželkou, a teda v čase jej darovania v prospech I. na základe darovacej zmluvy z 20. decembra 1947 už nebol jej vlastníkom. Z dôvodu nepreukázania vlastníctva spornej nehnuteľnosti právnym predchodcom žalobcov (I.) ani žalobcami, žalobu o určenie, že táto patrí do dedičstva po I. ako nedôvodnú zamietol. Pre nepreukázanie vlastníctva k spornej nehnuteľnosti sa žalobcovia nemôžu úspešne domáhať ani náhrady škody, ktorá im mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom žalovaného 1/. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. a o povinnosti žalobcov nahradiť trovy štátu podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcov rozsudkom z 22. septembra 2008 sp. zn. 1 Co 100/2007 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V dôvodoch rozhodnutia sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a právnym posúdením veci súdom prvého stupňa. Uviedol, že žalobcovia v konaní nepreukázali, že ich právny predchodca I. bol vlastníkom parcely č. X., ku ktorej je síce zapísaný v pôvodnej pozemno-knižnej zápisnici č. X., avšak táto parcela na základe vykonaného dokazovania bola stotožnená s parcelou č. X., ktorá v súčasnej dobe vlastnícky patrí žalovanému 2/. Pokiaľ ide o nárok na náhradu škody, uviedol, že i keď správny orgán pochybil v postupe vybavovania námietok právneho predchodcu žalobcov I. v súvislosti s vykonávaním ROEP v katastrálnom území V., toto pochybenie však nemalo za následok vznik škody. Úspešným žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania z dôvodu ich neuplatnenia.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca 2/ I. dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že a/ konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou, ktorou sa žalobcom odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pretože odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je neúplné, keďže odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými tvrdeniami a vykonanými dôkazmi, majúcimi zásadný skutkový a právny význam, b/ konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p., nakoľko žalobkyňa 1/ L. v čase rozhodovania odvolacieho súdu už nemala spôsobilosť byť účastníčkou konania, nakoľko X. zomrela, c/ konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a d/ rozhodnutie odvolacieho

súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že odvolací súd vyslovil svoj právny záver na základe vyhodnotenia jediného dôkazu - znaleckého posudku I., a to napriek existencii aj iných listinných dôkazov, v odôvodnení dovolania ním podrobne uvedených, ktoré tento záver vyvracajú. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu nepovažoval dovolanie za opodstatnené; žalovaný 1/ sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. sú vymedzené znaky rozsudkov, pri danosti ktorých zákon (bez ohľadu na povahu prejednávanej veci alebo predmetu konania) vyjadril svoj zámer, aby určité rozsudky bolo možné napadnúť dovolaním. V § 238 ods. 1 O.s.p. ustanovil, že dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V § 238 ods. 2 O.s.p. pripustil dovolanie tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. V § 238 ods. 3 O.s.p. odvolaciemu súdu zveril oprávnenie založiť prípustnosť dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý má po právnej stránke zásadný význam.

Dovoláním žalobcu 2/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny

názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.), ani potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Prípustnosť dovolania žalobcu 2/ preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania z dôvodu uvedeného v dovolaní, ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/, c/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ namietal, že konanie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. b/ a f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa týchto ustanovení, je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ak konal s účastníkom, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (písm. b/) alebo ktorým sa účastníkovi odníme možnosť konať pred súdom a v konaní pred ním uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv (písm. f/). Z obsahu dovolania možno vyvodíť, že k vade konania podľa § 237 písm. b/ O.s.p. malo dôjsť tým, že žalobkyňa 1/ L. v čase rozhodovania odvolacieho súdu už nemala spôsobilosť byť účastníčkou konania.

Dovolací súd zistil, že menovaná v čase rozhodovania odvolacieho súdu spôsobilosť byť účastníčkou konania už nemala (zomrela X.). Smrť účastníka konania je právnou skutočnosťou, na ktorú musí súd vziať zreteľ. Ak ide o takú vec, pri ktorej smrť účastníka konania nebráni pokračovaniu v konaní, súd z úradnej povinnosti zistí, kto vstúpil po zomrelom účastníkovi do práv a povinností, o ktoré išlo v konaní. Ak v priebehu súdneho konania zomrie účastník konania, stávajú sa jeho procesnými nástupcami v tomto konaní dedičia zomrelého účastníka konania. Teória aj súdna prax v tejto súvislosti hovoria o tzv. procesnom nástupníctve v prípade univerzálnej sukcesie. Dedičstvo sa totiž nadobúda smrťou poručiteľa (§ 460 Občianskeho zákonníka). Podľa § 107 ods. 1, 3 O.s.p., ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať. Konanie súd preruší najmä vtedy, ak ide o majetkovú vec a navrhovateľ alebo odporca zomrel; v konaní pokračuje s dedičmi účastníka, len čo sa skončí konanie o dedičstve, pokiaľ povaha veci nepripúšťa, aby sa s týmito dedičmi nepokračovalo skôr.

Právnymi nástupcami zomrelej L. sú v rozhodnutí odvolacieho súdu označení žalobcovia 2/ až 4/, u ktorých tak došlo k čiastočnému „splynutiu“ ich procesného postavenia účastníkov konania a dedičov (právnych nástupcov) po účastníčke, ktorá stratila spôsobilosť byť účastníčkou konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo. Ak totiž dôjde v osobe niektorého účastníka k právnemu nástupníctvu, právny nástupca vstupuje do práv a záväzkov doterajšieho účastníka a súd iba konštatuje, že došlo k zmene, o tejto nerozhoduje a k nej nie je potrebný súhlas ostatných účastníkov (pozri napr. R 33/1994).

Z vyššie uvedených dôvodov preto dovolací súd túto námietku žalobcu 2/, ktorá z materiálneho hľadiska nemala negatívny dopad na realizáciu procesných práv žalobcov 2/ až 4/ podľa označenia v rozhodnutí odvolacieho súdu a ich právne postavenie v konaní (dovolací súd s nimi ako účastníkmi konania konal), považuje za neopodstatnenú.

Z obsahu dovolania žalobcu 2/ ďalej vyplýva, že k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) malo podľa jeho názoru dôjsť tým, že dovolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal so všetkými tvrdeniami, ako aj vykonanými dôkazmi, ktoré majú zásadný skutkový a právny význam pre posúdenie dôvodnosti žaloby,

z čoho možno usúdiť, že namieta nerešpektovanie zásady uvedenej v ustanoveniach § 157 ods. 2 a § 132 Občianskeho súdneho poriadku odvolacím súdom (nepreskúmateľnosť).

Dovolací súd poukazuje na to, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia je judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaná za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá je síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá, a to ani podľa § 237 O.s.p. (viď napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 111/98). Sama skutočnosť, že v konaní prípadne došlo k procesnej vade tejto povahy, nezakladá prípustnosť dovolania.

Pre úplnosť – k formuláciám v dovolaní, ktoré nasvedčujú, že dovolateľ namieta aj nesprávne hodnotenie „dôkazov“ – dovolací súd dodáva, že v prípade nesprávnosti hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Ak aj súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá. Nesúhlas dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdom nie je ani dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. (viď tiež R 42/1993).

Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (ktorú ani bližšie neodôvodnil) treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde). Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Žalobca 2/ v dovolaní ďalej namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je

činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade je dovolanie žalobcu 2/ v zmysle § 238 O.s.p. procesne neprípustné a že prípustnosť jeho dovolania nemožno vyvodiť ani z § 237 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní bol žalobca 2/ neúspešný, a preto právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovaným (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. apríla 2010

JUDr. Daniela Sučanská, v.r
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková